

موضوع تحریم از موضوع دوجانبه امریکا و ایران به موضوع مورد دغدغه کشور طرف ثالث در تعاملات نفتی ایران تبدیل شود. بدین صورت بازار فروش نفت ایران اثرپذیری حداقلی از بازگشت تحریم‌ها داشته و تداوم یابد.»

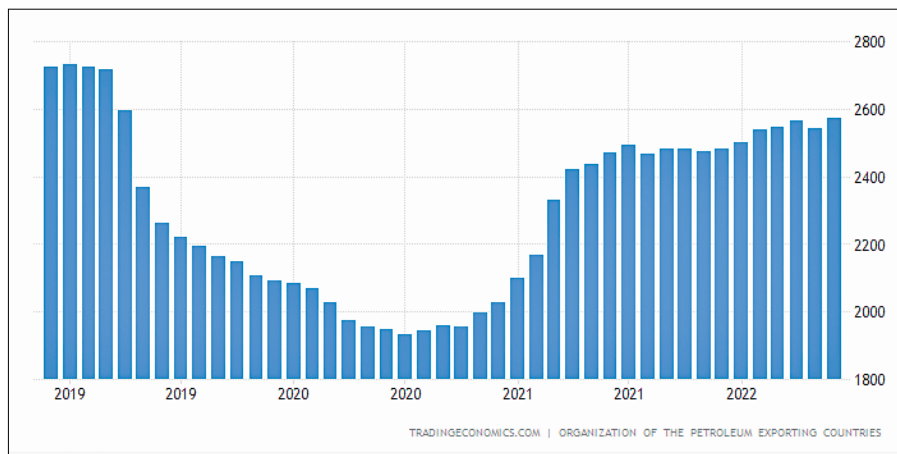
نفت ایران و هنر خنثی‌سازی تحریم‌ها

فعالان بازار و همین‌طور کارشناسان بین‌المللی، افزایش سهم ایران از بازار جهانی نفت خام در دولت سیزدهم را یک اتفاق مهم می‌دانند. در این خصوص، ممدوح سلامه اقتصاددان بین‌المللی نفت و استاد اقتصاد انرژی دانشگاه تجارت اروپا، ESCP لندن به «ایران» می‌گوید: «گزارش‌های مختلفی از میزان صادرات نفت ایران در شرایط کنونی وجود دارد؛ مبنی بر اینکه ایران ممکن است تا ۱.۵ میلیون بشکه در روز نیز نفت صادر کند که دو سوم آن بر خلاف تحریم‌های امریکا به کشور چین می‌رود. در واقع، ایران هنر کاهش اثرات نامطلوب تحریم‌ها و خنثی‌سازی آنها را به کمال رسانده است.»

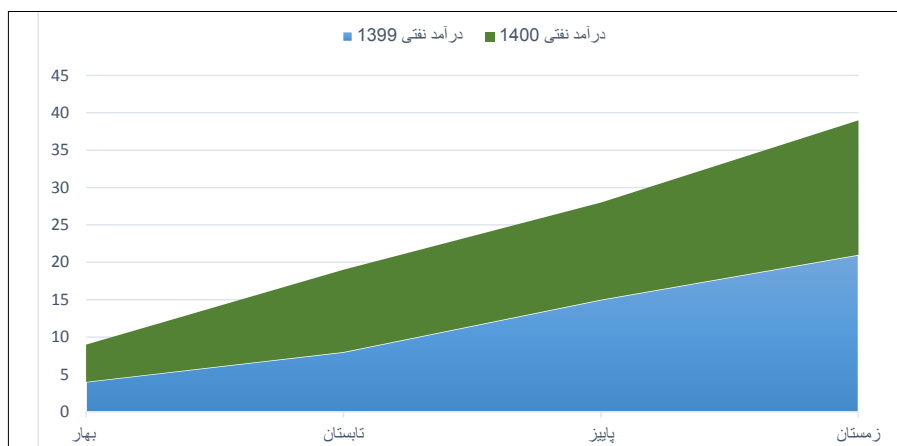
فریدون برکشلی، رئیس دفتر مطالعات انرژی وین، در این زمینه به «ایران» می‌گوید: «منابع ثانویه، اکنون میزان صادرات نفت خام و میعانات گازی ایران را ۱/۲ میلیون بشکه در روز اعلام می‌کنند.» در دولت سیزدهم نه تنها تولید و صادرات نفت افزایش داشته؛ بلکه درآمدهای نفتی نیز رشد داشته است. به طوری که وزیر نفت می‌گوید: «درآمد نفتی کشور در سال ۱۴۰۰ حدود ۲/۵ برابر درآمدهای نفتی سال ۱۳۹۹ بود.»

تداوم درآمدهای نفتی

پس از شروع بحران اوکراین و افزایش صادرات نفت روسیه به آسیا، این گمانه زنی‌ها پیش آمد که ممکن است چین بازار نفت ایران را گرفته باشد. اما مقامات آگاه در وزارت نفت میانگین ماهانه صادرات نفت کشور را همچنان ۴۰ درصد بالاتر از ابتدای دولت می‌دانند و می‌گویند که ایران بازار خود را در آسیا به ویژه چین از دست نداده است و اساساً بازار ایران و روسیه در چین چندان همپوشانی ندارد. پایداری افزایش ۴۰ درصدی صادرات نفت ایران از آذرماه پارسال رقم خورده است. سخنگوی انرژی مجلس شورای اسلامی نیز در این رابطه می‌گوید: «اگرچه آمارهای دقیق صادرات نفت و میزان درآمدهای نفتی در اختیار نهادهایی مانند وزارت نفت و بانک مرکزی است اما در جلساتی که خدمت آقایان وزارت نفت بوده‌ایم و گزارش‌هایی که دریافت کرده‌ایم نشان می‌دهد که در ماه‌های اخیر نه تنها کاهش درآمدهای نفتی رخ نداده بلکه افزایش درآمدهای نفتی را نیز داشته‌ایم. بخش قابل توجهی از این افزایش درآمدها مربوط به حجم صادرات نفت است، البته افزایش قیمت جهانی نفت نیز در ارزش آوری این بخش بی تأثیر نبوده است اما گزارش‌ها نشان می‌دهد که در ماه‌های اخیر کاهش فروش نفت نیز رقم نخورده است و همچنان حجم فروش نفت کشور بالاتر از روزهای ابتدایی دولت است.» مصطفی نخعی در گفت‌وگو با «ایران» ادامه می‌دهد: «در این مدت شرایط فروش نفت تسهیل شده؛ تجربه فروش نفت در

تولید نفت خام ایران بر مبنای گزارش اوپک (هزار بشکه در روز)

درآمد نفتی سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ - میلیارد دلار (منبع: بانک مرکزی)

را به می‌توان بازار عرضه کرد. در این راستا، با انجام اقدام‌های مؤثر در میدان‌های نفتی، خشکی و دریایی، حفاری چاه‌های جدید، تعمیر چاه‌ها و تعمیرات، بازسازی و نوسازی تأسیسات، مراکز جمع‌آوری نفت، ظرفیت کنونی تولید نفت به پیش از تحریم‌ها یعنی به رقم روزانه بیش از ۳ میلیون و ۸۰۰ هزار بشکه نفت رسیده است و اکنون حتی برای تولید این مقدار نفت مشکلی وجود ندارد.

البته ظرفیت تولید با تولید فرق دارد و در اصل ظرفیت نشان‌دهنده توان تولید است اما بیش از ۱۸۰۰ اقدام عملیاتی در چاه‌های نفتی توسط متخصصان شرکت ملی نفت ایران و انجام بیش از ۲۵۰ کار مربوط به تعمیرات اساسی از جمله تأسیسات سرچاهی و تعمیرات اساسی مربوط به تأسیسات سطح‌الارضی و هزینه کرد حدود ۵۰۰ میلیون دلار در این زمینه، این فرصت را فراهم کرده که در صورت نیاز افزایش تولید نفت اعمال شود. بخش قابل توجهی از این هزینه‌ها صرف نگهداشت توان تولید شد که در سند تحول دولت و برنامه‌های دستگاه بر آن تأکید شده است.

اکنون در پایان سال نخست دولت سیزدهم، صادرات نفت کشور از ابتدای آن و حتی از ۳ سال قبل از شروع دولت سیزدهم بالاتر، ظرفیت تولید نفت در اوج در یک دهه اخیر و درآمدهای نفتی نیز ۳ تا ۴ برابر سال ۲۰۲۰ میلادی است. در همین حال، برای جذب ۸۰ میلیارد دلار سرمایه در صنعت نفت تفاهنامه و قرارداد امضا شده است که به نتیجه رسیدن آنها تحولی در این صنعت رقم خواهد زد. این رقم نیمی از منابع مالی مورد نیاز صنعت نفت است. این موارد به نوعی نتیجه فعال شدن دیپلماسی انرژی در این دولت نیز محسوب می‌شود.

دوران تحریم افزایش پیدا کرده است و ما تا اندازه‌ای راه‌های خنثی‌سازی تحریم‌ها را یاد گرفته‌ایم. از این رو سیاست صفر کردن صادرات نفت ایران نیز که دشمن بر آن تأکید می‌کرد، نه تنها شکست خورد، بلکه در بازار نفت رقابتی امروز با وجود شدیدترین تحریم‌ها بازهم می‌توانیم نفت بفروشیم.» او با اشاره به تسهیل فروش نفت در این دور از تحریم‌های بی سابقه، عنوان می‌کند: «این امر دلایل متعددی از جمله شیوه بازاریابی شرکت ملی نفت دارد. ضمن آنکه ایران یکی از بازیگران مهم در بازار و مجامعی مانند اوپک است و بسیاری از پالایشگاه‌های جهان ساختار خود را براساس مؤلفه‌های نفت ایران تعریف کرده‌اند.» این نماینده مجلس شورای اسلامی درباره تحقق بودجه نفتی ۱۴۰۱ نیز اذعان می‌کند: «فکر می‌کنم این اتفاق براحتی در سال جاری می‌افتد و اگر همین شرایط فروش و ارزش آوری نفتی را داشته باشیم، بخش نفتی بودجه ۱۴۰۱ محقق می‌شود. با توجه به دیپلماسی فعال انرژی طی ماه‌های اخیر، اگر بتوانیم نقش فعال‌تری را در بازار نفت ایفا کنیم و بازارهای متنوع‌تری را به دست بیاوریم، حتی بیش از ارقام آمده در بودجه محقق خواهد شد.»

در همین حال براساس آمارهای منتشر شده سازمان برنامه و بودجه درآمدهای نفتی دولت در چهارماهه نخست امسال حدود ۴۸۰ درصد نسبت به مدت مشابه سال قبل افزایش پیدا کرده و به رقم ۶۵ هزار میلیارد تومان رسیده است.

احیای ظرفیت تولید نفت کشور

در همین حال، با توجه به اقدامات انجام شده می‌توان اذعان کرد هر زمان تقاضای بیشتری برای نفت کشور ایجاد شود و یا تحریم‌های ظالمانه لغو شد، نفت بیشتری